

סגן עמרם בן-חורין (1939-1967)

בן יהודה ותקווה ממייסדי קיבוץ כפר מנחם. נולד ביום כ"ד באלול תרצ"ט (8.9.1939) בפתח תקוה. עמרם התחנך ובגר בקבוצת 'עופר' בכפר מנחם, ולאחר מכן עבר למוסד החינוכי בקיבוץ נגבה בקבוצת "הסער". את שירותו הסדיר בצה"ל עשה כקצין בדרגת סגן בסיירת גולני. השתתף כקצין חבלה בפעולת תגמול בנוקייב. עם שחרורו חזר למשק לענף השלחין ובהמשך ריכז את הענף. ב-1964 נשא לאישה את שולמית וב-1966 נולד בנם צור. כאיש שדה, טבעי היה שיפנה ללימודי חקלאות בפקולטה אך בטרם סיים את לימודיו, ערב מלחמת ששת הימים, נקרא להתייצב ביחידתו. עמרם צורף לגדוד חיל הרגלים כמפקד יחידת סיור שעסקה בחילוץ, חבלה ופינוי. ביום הראשון של מלחמת ששת הימים נע עמרם עם יחידתו לעבר מוצבי האויב דרך שדה חשוף וזרוע מוקשים כשהוא מפלס דרך לגדוד שאחריו. כך הצליח להעביר כוח ניכר אל מול עמדות האויב - ועם ערב כבש הגדוד את היעדים תוך אבידות קשות. בבוקר יום כ"ז באייר תשכ"ז (6.6.1967), אחרי הרעשת חיל האוויר, התקיף הגדוד וכבש משלט בכניסה המזרחית לעזה. קרוב לצהרונים באה הפקודה לעלות על עזה ואז התנהל קרב אכזרי מבית לבית ומגג לגג. עמרם נפגע מכדור אויב ונפל. הניח אשה וילד. עמרם הובא לקבורה בבית הקברות הצבאי לשעת חירום בבארי ולאחר שנה הועבר למנוחת עולמים בבית העלמין בכפר מנחם. אחיו יוחנן נפל גם הוא במלחמת ששת הימים. מפקד חטיבתו ציין אותו לשבח אחרי נפילתו על גילוי אומץ לב ודבקות במטרה. קיבוץ כפר מנחם הוציא ספר על שני האחים "בני חורין". בספר "בשש אחרי המלחמה" של יוסי גמזו מובא הסיפור "שניהם כאחד" על האחים, יוחנן ועמרם; הסיפור הזה אף תורגם לאנגלית ונדפס בארצות הברית.

חברים מספרים על עמרם:

אפרת:..קצת זיכרונות מהתקופה שלפני "המוסד", מהילדות המשותפת החיכנית שלנו, שלוש בנות וגברבר אחד: תלמה ונטע, אני ועמרם. זה היה אופייני לתקופת החורף, אחרי שהיו יורדים הרבה גשמים, היינו הולכים ארבעתנו אל הגבעות. אני זוכרת שעוד לא היו לנו מגפיים והיינו הולכים בנעליים מלאי בוץ שהגיע עד שולי המכנסיים (ומפחדים מה נחטוף מהמטפלת!). לי אישית היה קשה לא פעם להמשיך וללכת עם הנעליים האלה, ועמרם היה תמיד אומר: "נו, מספיק לעמוד" וגורר אותנו עד אפס נשימה הלאה, תמיד הלאה. בכל הטיוולים הוא שנתן את הטון, משום שידע הרבה יותר מאיתנו על הטבע, על הפרחים, הציפורים וכל מיני בעלי חיים ואנחנו, הפמלייה שלו שאומרות "או, הנה..", ואילו עמרם לא מסתפק ומסביר: זה נחליאלי, זה כרכום, ולדבר המתרוצץ הזה לא קוראים 'מין לטאה', אלא זה בדיוק 'חומט'..

אהרון, בן קבוצתו:..על טיולי הגבעות, הוא אמר לי פעם: "בעצם כל מה שאתה רואה פה, כל הגבעות האלה, היו פעם מיוערות. התורכים, הם לקחו את כל העצים בשביל להסיק את הרכבות שלהם. וצריך, לכן, לייצר אותם מחדש!" ואז היינו אוספים זרעים של אצטרובלים, והוא עמרם, אירגן שם משתלה. "כשיהיו הרבה שתילים, אמר, נצא לגבעות, לייער", הוא לא סלח להם, לתורכים.

חוץ מזה המוסיקה, התיאבון העצום הזה למוסיקה, בפרט קלאסית, עוד משהיה קטן. אני זוכר, לפני שהתגייסנו לצבא, עמרם יום אחד קרא לי ואומר: "תראה יש שם בספרית התקליטים, תקליט חדש שהגיע, הסימפוניה התשיעית של בטהובן, אז אולי אתה מוציא לי אותו משם?". "למה דווקא אני?" "אז ככה, כל אחד מהחבר'ה היתה לו המומחיות שלו.. טוב! הלכנו לשם ביחד, הוצאתי לו את זה, ואחר כך מרוב שהיה חוזר ומאזין, אינספור פעמים, קרה איזה 'פנצ'ר' והמחט שרטה איפה ששרטה. מובן שאחר כך החזרנו את התקליט באותה דרך קונספירטיבית שהוצאנו אותו. הרבה זמן אחרי זה, אבוש, האחראי לא הבין מה קרה לתקליט שהיה חדש לגמרי..."

תלמה בת קבוצתו:..וב'מוסד', כשנעשינו עצמאיים, גדולים, וקצת ביקורתיים יתר על המידה, וקצת ציניים, ויכוחים עקרוניים על שיתוף. על אידיאולוגיות ועל מוסר, וחיי חברה. השמירה על מסגרת תנועתית, הנכונות והאחריות שכה אפיינו אותך כבר אז. בטיולי הכיתה, במסעות התנועה, במחנות. וכל כולך שקוע, עסוק, מתעניין, מחפש, תר. וכולך חי - כספית מתרוצצת, מתנוצצת, של חיוניות בלתי נלאית. ..ואז הלכת להדריך, ורצית לשתף את כולנו בלבטיך, בהישגיך וברעיונותיך על עבודת המדריך. ובגישתך הרצינית, תמיד היית מספר, מתלבט ומשתף את החברה, שידעו, שיחישו אף הם, מה יש?

יוסי בן קבוצתו: בסוף כיתה ט' עמדה קבוצת 'סער' לבחור את שני מדריכה הראשונים, ועמרם נבחר. הוטלה עליו משימה קשה מאוד למדריך מתחיל לעבוד עם קבוצה הצעירה ממנו בשלוש שנים בלבד. חטיבה צעירה עוד לא הייתה בכפר מנחם, הבנים הבוגרים היו עדיין בצבא ועלינו הוטלה ההדרכה בכל שכבות הגיל. גם היה ברור שהנסיעות התכופות לנגבה וחזרה, הכנת הפעולות והמרחק הגילי הקטן בין 'סער' ל'לבנה' עלולים לפגוע קשות בלימודיו ובפעילות החברתית. אך עמרם לא נרתע, מישהו צריך לעשות את זה, ובכן, זה יעשה, ויעשה על ידו. ובאמת, הטלת המשימה עליו נראתה כה טבעית, כה הולמת, והוא עמד בה הן כמדריך והן כראש קן. מאוחר יותר נפגשנו ב'גולני' הוא הוותיק ואני הטרון. מפקד הכיתה שלי הכירו היטב מקורס המ"כים וכך זכיתי לדרישות שלום רבות מידיד, ואמנם, לא מעט הודות לעמרם, יכולתי לעבור את הטרונות הקשה של 'גולני' בשקט ובביטחון. איני יודע אם הוא רצה לשרת דווקא בגולני, אך נדמה כי חיל הרגלים היה מקומו הטבעי. הוא אהב את הטבע ברמ"ח אבריו והסיוור בו הפך לחלק קבוע בכל תכניותיו.

בחברת הילדים קיים עמרם את משק בעלי החיים, ומצאתי בעיתון הקבוצה 'מפרי עטנו', סקירה פרי עטו של עמרם: עכשיו - התחיל האביב: הדרורים החלו בונים את קיניהם, וקול זמרתם נשתנה מזה שהיה בחורף. החוחיות מזמרות בעליזות, ורק עכשיו נראות על פני האדמה, יען כי בחורף אינן יורדות אף פעם למקומות נמוכים. לפני שבוע הגיע הירקון הסורי, הוא ממשפחת הכנריים, כנראה בגלל ששירתו דומה לזמרת הכנרית. לפני שבועיים הגיעו הסיסים, הם דומים לסנוניות, אלא רק שהם קצת יותר גדולים ועפים בגובה רב. הם אוכלים זבובים. הנחליאלים עוזבים את הארץ והזרזירים נעלמים. רק עורבי הזרע נראים בלהקות. בעוד חודש יגיעו התורים והסנוניות, ועוד מעט תוכלו למצוא קינים וגוזלים בסבכי העצים. (עמרם, עלון הקיר 'מפרי עטנו', נגבה 1951)

נראה לי שכונן להצמיד אל אותם קטעים המתייחסים לאהבתו לחי ולטבע ולא במקום בו שולב...

עמרם שולח גלויה מוצ"ש 3-5-67 שלום הורים, למרות שרק אתמול הייתי בבית, לא הספקתי להגיד לכם כלום מלבד 'שלום', ועד כה לא הזדמן לי לכתוב אליכם. ובכן, אין זה מילוי חוב, אלא צורך פשוט להגיד כמה מילים. מאד שמחתי שהצלחתי להגיע הביתה לכמה שעות, משום שכעת אינני יודע מתי אוכל להגיע בשנית. במקרה הטוב, אולי עוד שבועיים. את צור ראיתי רק תוך כדי שינה, וחבל שלא ראיתי ער. אבל גם כך עשה עלי רושם של ילד גדול יותר מהילד שהכרתי לפני שבועיים. הקשה ביותר זה לשאת את הגעגועים אליו, אבל כמובן שאין בכך לפגוע ביכולתי לבצע את כל מה שאני צריך, או אצטרך לבצע. אצלי הכל בסדר וכנראה ימשיך להיות כך בזמן הקרוב, כל העתיד להתרחש איננו בגדר של הפתעה ויש לעבור זאת. לדעתי. ככל האפשר מהר. מסרו ד"ש לסבא. אני מוסיף עוד גלויה לברור ואולי אספיק גם